

Anders Larsson, 13 Lyelltorp, Berävar.

Di jag var 6 år lörd jag kanna en 80 årig quibba,
som uppköpt sig i Lyelltorp men var född i St^h Herrestad
och gick under namnet "N° 1° Nils". Han var född i St^h
Herrestad, och därför kallades han aramt för "N° 1° Nils". Liten
fick vatten - 1 m. 60 cm. hög och klen kropp - tyckte han stora tankar
om sig själv. Om han inte varit med "här det aldrig gåt så
bra som det gick." Under de 14 år, jag sammantruffade med honom
- han dog vid 94 års ålder -, lörd jag kanna honom som en
godmodig människa med ledigt minne och ledig tunga. Några
av hans berättelser har jag i minnet från mina pojkar, och dem
vis jag återgiva. Jag heter "N° 1° Nils" berättar:

1. Om sin själv.

restadens son

Jag är född på N° 1 i "Herrestad". Min far var en av storbönderna.
Han hade två hemman, stor "björning", 4 drängar, 1 halokarl och 1
vattenpojke. Han ägde två elycken. Ljugo och, fyra elycken. Ljugo
fakreatur, fem elycken. Ljugo vinterfödda får, tre och fyra grissar-
sar, och det var ingen örne på vida vägar uten till vart.

(1)

När jag var 17 år, så var jag liten stor, som jag är
nu. Di börja jag att gå till skola. Vid 20 års ålder blev jag förmansdräng.
Under den första tiden vid denna befattning hände det, att några nykomna
drängar liksom ville moka till gräs, men när de lät kanna mig,
kom det aldrig i fråga vid gården. Sedan jag varit förmansdräng i 3
år, vägar inte ens "gärsingar" knytas, ty hörd de, att N° 1° Nils
var i nöckeln, blev det genast lyst. Någon gång strax måste jag
"ramma" få i dem, och då de hade tryckt, så länderna blådd och
näsorna blevo jammur i synen, blevo de mjuka som en
"karakit". Om någon orda uppsat på "Herresta krei" och det
svars: "Här kommer N° 1° Nils", så blev det genast lugnt hos med
detsamma.

här.

Det värsta skälet vid "hogaren" var, di vi skulle göra
långskott till Glimmingehus och Summersam och Alenobrygd
och Krijsjärsta och nor och västut till Long, Lausthona, Hålsing-
bott och Malare. På sådana långskott kan man få se myskar,
som man kan ha nytta av, om man har ögonen öppna och
länkarna med sin.

Jag kommer ihåg, att när vi varit på en såväs
 längäcke till Malmö, vi kommo förbi en gård, som ägdes
 av patron "Mackelan". Han hade lört folket att driva (Mackelan
 jorden med halv-år. Och jag, som alltid haft ögonen med
 mig, såg genast, att då året icke hade någon källa,
 det skulle gå lättare genom den klabbiga jorden, än då käl-
 lan var mid. Och så där det upp fären blöa till frä-
 mansivån, så det var ju blöa halvs arbetad.

Hela vägen hem såu jag och tänkte och spekulerar Halv-år
 om detta år, och bra var det, att det var långt hem,
 ty när jag kom hem, hade jag tänkt ut, huru det skulle
 gå till att arbeta ett sådant år. Först skuffa jag undan
 årkärnan; sedan tog jag av temansörat; därpå sökte
 jag upp en hård träbit, som var "spenna bräij" (17 em),
 svängdes ^{den} till med yxa och spikade den på årsulan i frä-
 mansörat; ~~sedan~~ ^{vidare} gick jag till smeden med en ärbill och
 fick den fläckter i den lilla grann temans om bålen i
 densamma; till sist spikade jag ^{träbitten} ~~träbitten~~ på ~~åsen~~. Så blev min
 första halvårs färare, och detta gånnde stubben vid
 drivningur mycket bättre än karreåret.

På den tiden, jag var med som formansdräng, hade vi
 bolavagnar med träaller, som smordes med tjära. När de stån Vagnar, hur
 skits en tid under vintern, kunde man inte få dem ur
 fläcken, då de skulle begagnas. Jag vet de, som måste gå
 in i gårdens att få en gryta vänn kokad att doppas seckas
 uti och lägga dess om naven, innan hjulen vics lossna.
 Detta kunde aldrig få mig, ty jag var "fieu av toner". Jag tog upp
 min "falekniv" och skar en ~~en~~ ranna ovann på allen, och i
 denna lade jag talj eens smör eens "gåsafet", så kunde
 aldrig hjulen, men detu aktade jag mig lala nignoud annan de.

På den där gård, jag reste förbi på min längäcke
 till Malmö, såg jag en bolavagn med järnaller och järn-
 ringar på hjulen. Under vintern gjorde jag träverket i ordning Vinterarb
 till två vagnar. Dessa fingo järnaller och hjulringar. De
 senare blevo påslagna med set och trilli bordskvarer osv.

Jag skall säga, att på den tiden kunde en riklig dräng göra
 och laga vad redskap som helst. Jag hade alltid red-

skapan i ordning. Jag underkön 14 år och 7 Karrot. Herreboller och slår hade (i beskap i svärmängd). Herrebollarna hade jag upphuggna och uppstapade i loggskroken så att de räckte ändå upp till gluggen. Änt sådant arbetade jag under vintern. Om något redskap gick i lu under vintertiden, var detta förstås lagat, när man hade sakerna, som höv till, till hands.

2. Om den stora "vågen i Herresta".

Det var om den stora "vågen i Herresta" vi skulle snacka. Det var den värsta vågen här där varit i minns minne. Den pågick i 3 dagar, och det rent rajs i ryggen för mig, när jag tänker på den. En kan ju godt förstå, att den var "sänneeld", för han var så färdig varm, och han hoppas omkring och skulle alltid, så man visste inte, var man hade honom. Det gnistrade, sparkade och dradade, så man kunde förgrypa sig. Men jag får börja från början.

Nere i Rosthusen bodde en gammal froukärning; som genom Om hon var så gammal som "Mellésalen" vet jag icke. Hon hade nog på något vis "svismad" sig under, när Karl II sökte efter sådana, eller hon var dotter till en av dem, som var med då, det vet jag inte, men det är delssamma. Gammal var hon, och följande kunde hon, och en dotter hade hon, och hon var gammal hon med.

Kärningen hade fått för sig, att det var tid för dottern att gifta sig, men hon ville ha henne upp till en stor gård i Herresta - till Märkens, han som blev så rik, sedan han hittat pengakistan vid "Fladesten". Det sågs, att den innehöll 3 tunnlot guld. Men Märken ville inte höra snackas om ett sådant parti, utan han blev arg och sa, att sådana där bandsnuskor, som inte hade tak över huvudet, måste bäst av att gå och bräddas i sjöskvalpet. Men då svar kärningen på, att innan länge skulle han vara bättre med "husalynad" än de.

Någon tid härefter stände kärningen till med en koka "seibabran". Hon stod och "kossla", fick hon eld i hela "blagaw". Vindarna låg från sjön och drov elden över sanden och

Torvmossen äro till Herricks by. Där antänd den hus och gårdar. När den var dämpad på en ställe, bröt den ut på en annan. Det såg ut som hela byn skulle gå med.

På kvällen andra dagen efter brandens början kommo 3 herrar ridande från Lund till Harestad på svarta och, som blivit vita av svett. Dessa herrar kunde mer än försvära, by de kunde stanna "fröjeld". När de kommo till byn, gingo vi ut till kyrkan, by "våsen" börja komma bra nära vår gård. Men de släppie in öken hos oss och sad, att vi skulle slänga spårten, så skulle entel elden komma dit. Sedan foro de ut. Den ene gick runt vår gård, den andre kring prästgården och den tredje omkring kyrkan. Så gingo de tre gånger om var sitt ställe. Och ja men; när de har gått två gånger runt vardera, var elden entel mer än halften så varm som förut, och vår gård och prästgården och kyrkan blevo reddade. Elden for tillbaka och tog skott på skott mer mot Öja, där den antänd en gård. Då hördes en stark smån, så att alla gasa. Lagen visste varför, men dagen därpå, när elden var släkt, spordes det, att frökäringsens dotter gått dit för att riktigt kunna se, medan Martius gård brann. När elden ikke fick komma längre, blev hon innebränd, och därav uppkom den färeliga skräcken.

Efter detta blev Revakäringsen värre än förr. Hon ville, att alla skulle lida, för det hon ikke får, som hon ville ha det. Folk var då som nu avundsjuka och stygge och förtrojsamma på varandra. Ville någon ställa illa till hos sin granne, for han till Revakäringsen. Kom hon och bara tillvar i "stöv" eller "mensed", så varad det entel många dagar, förrän öken hängde i delar, korna mjölkade blod, kalvarna dogo, fåren blevo örda och boinen kunde entel lyfta frynet från golvet. På en ställe kom hon att "possla", men ägaren förstod genast, att hon ville sätta ont i vägen. Han satte genast i väg till honom vid alunbruket. Denne sade,

ad det var bra, ad han kom så fort, så skulle hon själv få det, hon ärnas åt andra. När den person, som hämtat Revakåringen, skulle skjutas henne fram om natten, så körde han och vätte, och hon bröt den ena armen. Sedan kunde hon ~~inte~~ intet göra sina "fundamenter" utan måste ha sin själva en lång tid.

Jag flyttade från Herresta och körde intet av karingen på flera år. Men en dag träffa jag en "gärningstänna" från Skogsbygd. Hon gick omkring och såg Karlshamnssjöklätt och "Läddiljetorkla", och hon var duktig till att snacka. När som vi pratade om gamla förfärelser, sade hon: "Du kommer väl ihåg den gamla Revakåringen?" - "Ja, vad är det med henne?" - "Jo, det är besynnerligt; men det är sant som de säga: 'Du illa lever, han illa dör', och jag kan tillägga: 'Du illa dör, han aldrig väl uppvakna'. Uppre i gårdarna fick jag veta, ad hon legat och strö i flera dagar och kunde intet dö. I hela timmar såg det ut, som hon vore död, men så vakna hon till igen och började jämra sig och skrika, ad det rök och brände. Detta varar till hon dö bort igen. Jag tänkte: 'Jag får gå dit att se'. Mycket riktigt. När jag kom dit, låg hon, som hon varit död. Men jag hade intet varit där i 5 minuter, förrän hon vakna till. Och då blev det samma jämret igen. Jag såg en stund och lyddes och titta, men så sade jag: 'Här får göras något vid det här'. - 'Vi ha gjort så mycket vi kunnat', fick jag till svar, "men det har inte hjälpt." - 'Ja, I ha en intet träffat det rätta, men nu skolen I med guds makt få se'. Så gick jag ut om dörren i förlagan. Där stod 3 höns. De hade rivit fjädrarna av sig. Jag tog upp en av hönsfjädrarna, gick dörren in i stugan igen och tog en kalmstrå ur bänken, där kvinnan låg, och så tog jag hennes vänstra lappla, som stod under bänken. Av kalmstråci gjorde jag en kors, la det i lapplan och på kalmstråci hönsfjädern och överst en liten glöid. - "Låt det gå fort!" skrek karingen. - Jag skyndade mig att ställa det hela under den dörens bänk, och jag hade knäppt kunnat det med lapplan, förrän karingen dog

Statta
kampen

och hörd sig aldrig mer. Jaja men. Det är kanske bäst
att veta litet, så ha en intet något att ligga och gruva
sig över på slutet.

På så vis fick jag veta Revakaringens sista,
och jag säger bara detta: "Gud hjälpe den fattiga själen!"

3. Om Noak-styfs.

Från Tykeå i Hagelstorp by uti Lövcrups socken
sträcker sig västerut utmed kusten till Habusaån en
30 m. hög klippvägg, ^{vilken} som i väster slutar med en
klump, som av ortens befolkning benämnes "Tullbjör" och "Tullbjör
Tullbergel", emedan ^{ortsbefolkning} den har för sig, att det s. k. bergel Tullbergel
tager till av all regn, som kommer från sydöst. Lagen till
Jag har i mer än 40 år ^{givet och på förhållandet} och därvid funnit, att åsk-
moln från sydöst slycket sedan sammankäms, när
de drivas över "Tullbjör". Vid detta ställe dela de sig
i tvänne delar. Åskmolnens västra del går över Kåping-
berg och Glemminge till Örans by, den östra följer sjö-
stranden till (Kaselberg)skäret, varifrån den går uppåt
landet och möter de förra åskmolnen. Båda moln-
massorna kunna häandra regn över de trakter, där
de draga fram, under det i Jagelstorp ^{och Kåping} knäppt
fauer en enda droppe.

Blott en gång under 40 år - det var en söndags-
morgon - har jag sett åskmolnen samlade gå över
"Tullbjör". Men då såg jag också blottat i all regn-
bågens färger, och aldrig har jag som då hört så örn-
dovöand ^{åskknallar}.

Om orsaken till detta förhållande berömrar N: 12
Nils följande saga.

När Cain hade slagit sin broder ihjäl,
blev han berrördig från den ort, där de andra männi-
skorna voro. Han for långt berr till en annan ställe.
Men den gamle Beelsebul följde med och lärde Cain
och hans följe mycket odrygd. Styggva voro de och

värre blivo de, och sin slut lärde han dem att lata i sömne och trova.

Så gick det en lång tid. Rains följde ihvar sin i antal mer och mer. Somliga blevo stora som kyrk-torn, andra voro så små, att man knappt kunde ögna dem. En del voro godsintu, en del fulla av elakhet. Leut detta såg vår Herre, men han lat dem regress frän en lång tid.

En av de meri godsintu hette "Nomme".² Honom satte vår Herre sin hejdnridare över stora och små troll och gav honom väu att döva de olydiga. "Nomme" börjar hälsa efter dem, men de voro inte ^{lätta} fädda att komma åt, ty stundom förskappar de sin sin eldstrakar, som sprutar eld långa vägar, och ibland gjorde de sig rent osynliga, så att han intet visste, var han hade dem. Först skaffar han sig ett par hundar, som skulle vandra ryss trolen, men detta förslag intet. Därpå gick han till vår Herre och bad om, att också han måtte få makt att göra sig osynlig. Detta fick han. Efter den stunden ha intet många sett "Nomme", men de ^{ha} hört honom susa fram genom luften, och hans hundar gnälla och ge skall efter honom. Självt har jag hört detta ofta förr men under de senare åren mera sällan.

De stora jättarna och trolen sökte sin bostad i skogar, buckkrölar och höga berg; de små smågo sig in i hus och gårdar som tomter och nisser. Somliga voro snälla, andra voro på alla möjliga spök-taket. Men de har alltid ^{över sig} en kung ~~över sig~~, som de fringo lyda. Därför kunde trollkärningarna kommandera dem här, var de ville, och "förgöra" fört fock, hur de ² onskade, blott de sade ifrån sin trollkungen.

"Nomme" flacka och for frän den ena världensänden till den andra, men revylandet var så stort, att han intet ensam med sina hundar kunde vaka öfver alla jättars och småtroas görande och låtande, ty han kunde intet vara runtom på en gång. En dag träffar han på en

pojke, som såg så kallad och stadig ut. Denne bad han hjälpa sig. Pojken var visst härlig. Hans namn var Tor. Att han var rodnarig, tänkte "Nomme" intet på. Längre fram fick han erfara, att sådana icke äro att leta på.

Tor fick fat i sin hammare, såg ut par bocker för sin kärra, och så dundra han ästad norriför upp genom Ryssland och till Finland, ty där uppsköttes sig de vordna brænen på den tiden. De kunde "förgöra" folk med vindvindor och "loppskott" i vädret, så alla voro rädda för dem.

När Tor kom hit upp, fick han syn på en stor medusa, som gick och placka sten. Han körde ⁱⁿ mycket. Hon sprall till och fick syn på honom. Hon i väg ^{med stenen i förklädet} och han efter egenom Finland nedåt Sverige. När de kommo ut styrke ned i det oestnämnda landet, gjorde brackkärningen många vändningar och krumbackor för att förvira Tor och bli fri för honom, men det lyckades icke. Stället, där Tor kårjorde medusan, fick namnet Härjedalen. Efter de många stenarna, som brackkärningen plackat i Finland, finnas ännu många kvar, mossor och valenhälar ^{dereländes}.

Kvinnan fortsatte sin springande åt söder så fort, hon kunde, men så börja stenen bli tung för henne. När hon kom till Småland, lappade hon den ena förklädet. hörnen, och stenen började ramla ut. Hon hade för sig att slänga staden i Bornholmskälet och fylja detta, men nu lappade hon det mesta i Småland, och den sista stenen flög ut vid sjön och bilöst Stenshöved.

Kärningen sprang längre åt söder. Där slängde hon sig. Där hon satte andra i jorden, blev en stor valenhäla, som är äs ännu. Med omtumma, som hon slängde sig, slog Tor efter henne med sin hammare, men denna flög över henne in i näcken på en stenbacke på Bornholm (Hammaru) och korsade denna till en del. Många lösa block synas ännu vid denna backe, några flisos flögo över till Hålsborgs och en smula föll ned i Glemminge och sprack.

Stammaren studerar iiebaka från Bornholmsbacken, skiftet stötte mot vid Gislöv och huvudet togs upp vid Kivik, där en större märke efter den sken finnas.

Troui blev liggande skida och krympde ihop sig och "tomma" så, att hon intet blev större än en vanlig fruntimmer och vackert som en prinsessa. När Tor kom, gick detta granna fruntimmer honom till mötes. Han glömde att slå ihjäl henne och började att snacka fint med henne. Sin sista svar han, att fruntimmerna brukade passa upp Karlarna, där han hade varit. "Det kan jag också," svar hon. "Vad vill du ha?" - "Jag är först." - Då sprang hon till St. Olofs häus efter vatten till honom, men detta "signer" hon så, att han blev rent galen efter henne, när han druckit delssamma. Så byggde han ett stort stenhus till henne något från det ställe, där de snackats vid. Men med mötesplatsen var det rent besynnerligt. Där kunde folk intet gå förbi utan att kränga och "tomma" och handla, och därför kallas den ^{platan} Tommarp, och där hölls marknaden i många år, innan Simris-hamn blev byggd.

Men det kunde intet gå på det viset alljämt utan Tor måtte ut igen. Då ropade karingen efter honom: "Glim mi' inte!" Därför fick stenhuset namnet Glimmingehus.

När Tor kom upp en stycke, mötte han "Nomme". Denne svar genast till Tor: "Eftersom du har slagit dig i 'stenejt' med jättarna, så kan du intet få så stor frihet, som du har haft, utan jag skall se bättre efter dig här efter". Sedan for han igen. Tor hade astad och dandade så fösekräcktligt en lång tid och slog ihjäl jättar och Troui.

Så kom han ner i krokarna igen, och då fick han för sig att se också ^{de} om henne i stenhuset. En kvinn slog han larm. En Karl kom ut att öppna. Han var lik Tor. "Jätteran" kom också och svar: "Är det intet en duklig pojke vi ha?" - "Ja," svar Tor, "stor är han nog, men han har intet lärt att veta hat. Men jag skall säga dig, du länge Torhel, att både du och din mor skola genast härifrån

10 inl. före 1929

och aldrig komma hit met." Och så höjde han den
levi.

"Jällesan" hade en brorson, som bodde i
Helgonabacken vid Lund. Det var föresten han,
som byggde Lunda kyrka, men det gick då, som
det går på många ställen, där man slår föresten
på; den blev aldrig färdig. Han vandrade dit med
sin pojke Torkel. Denne husera blott på larm
och oväsen. Detta blev jätten galen på. Han
visade både pojken och hans mor på poolen.

Trounkungen hade också en kusin. Han
var kung över Follen i Romelklint. Till honom
gingo de, sedan de blivit utkörda från Helgona-
backen, men här äto och drucko de så mycket,
att de snöle trouen lyckte, att det var reni för
galen. En dag passade trouen på att kalla gift
i måten att de återkomma för att bli fria från
dem.

Men troukungen hade två döttrar, Långrumpa
och Missa. Båda lyckte om Torkel och kallade på att
bli vänner om honom. De togo och slogos
med den mat, som blivit såu för Torkel, så
han fick intet att äta. Därmed begick han sig,
men hans mor åt och dog. Torkel blev både
lidten och arg. Han knöt näsen bak ryggen
och sove för sig själv, att han skulle slå ihjäl
alla trouen i Romelklint.

Torkel "luckade" ut, att trouen här sove
varje nionde natt. Den nionde natten kom,
och alla trouen såvo utom Långrumpa. Hon
kom till Torkel och talade om, att om några
dagar skulle ett stort folje av trou komma
från Danmark till Romelklint. Jätkungen med
sitt folje bodde i en kribbacke, dit han hade
en gäng under sjön, och hans son skulle gifta
sig med Missa. Sedan visade hon Torkel, huru
då låg ut i Romelklint. Där voro många

hamrar och alla fulla med guld, silver, perlor och
djupa stenar. På Bergius norra sida var den stora
porten. Genom den kunde man köra tre spann i bredd.
Själva porten var av kupper i så stor myckenhet,
att om man hamrar ut den i en halv tum tjocka
plador, kunde man med dessa låcka alla landis kyrkor
och kungl. slottet med, så stort det är, och av
alla betar, som blef öfver, kunde brännvinstof arbetas till
alla våra husmän. Nyckelen till porten var av rent guld,
och den var så stor, att en vanlig kart kunde stå
rakt i handgrippet. Och det är säkert, att, om de gifvot
pengar av den nyckeln, där bleve nog att betala en
landis skuld och likoat att påkosta alla galemskap,
som folket kunde källa på under de första tusen åren.

På som det var, blev där ett präppande i helet
ifran ögon, och en hel svärmus trou kommo fram mot
Romeleklint. När vakra trouen och kommo upp porten
är vanligt. De tassar och svassar om varandra,
så att det gick väl an. Snart blef här i ordning till
brönspeil, och detta var storartat. De sto och drucko,
och under lekarna hoppar de upp och sparkade
varandra på näsorna. Detta skuce vara hårdt och fäst.
Så höllo de på i 8 dagar. Sedan skuce de främmande
trouen resa hem igen, men först skuce de sova
det nionde dagnet efter gammal sed.

När de somnå, kom Långrempa till Torkel
och sade, att nu sovo alla trouen utom hennes
kammarsjunga, som hon gifvit helet av sin vagevann,
för att hon skuce ha sin sig uppe och vara till reds,
ifall hon behövedes till något. "Det är bra", sade Torkel.
Därpå skar han först huvudet av Långrempa.
Sedan gick han runt i alla vrår och vinklar och
slog ihjäl alla trou både stora och små. Men det
var icke lätt att upphitta dem, ty de lågo icke i
sängar utan under bord, stolar eller trappor. Somliga
hängde med ena halsen om en handjälke. Den enda,

som undkom, var pigetrouet. Hon bad för sig och
sag, att, om han lät henne leva, skulle hon vara
honom till nytta i all hans tid och göra, som han
befände och lätet till. Då lät Torkei henne leva. Hon
befände henne att först bära bort alla de döda trollen
och kasta dem i sjön och, när hon gjort detta,
skulle hon komma tillbaka och omtala, att arbetet
var uträttat.

Trouet gick efter sin stora förklade. I detta
ledt hon alla de döda trollen och bar dem ned till
Skarö, där hon la dem på stranden. Sedan kastade
hon det ene efter det andra långt ut i sjön. När de
döda trollen föll i vattnet, blevo alla fiskar så för-
skrämda, att de reymde därifrån. Torkei och Ljunga
foro ut i Nordsjön, ^{stor} siceu flög till Island, av den
mindre siceu tog en del vägen upp mot "Trollvænne"
(Trollhålan) och en annan del skrämdes bort i Bornholm-
hållet. När trouet såg, att all siceu reste, tog
det ett grepsåu och såte det i haven att fånga
några ^{semer} uti, men de voro så i farten, att de
foro genom maskorna. Därvid klämdes de, så att
nosen blev spetsig och kroppen hälften så tjock
och dubbelt så lång, som den var först. De stan-
nar icke förrän de kommo in i Nybrokroken orten
om Ljstad, där den fångas som tobbs.

Ute vid Skarö, där trouet stod och stampa,
när det kastade de döda kamralerna i haven, har
intet annat kunnat väla än ljungpiggar och röda
syror, och där väter knappi så mycket som gåsboete.

När trouet var färdigt med sitt arbete, gick
det tillbaka till Romeletilini att se om Torkei, huru
han hade det. När trouet kom fram, såo Torkei
och soo. ^{han} ^{det} gick det tyssit omkring i rummen, tog en del
lamningat av broccosmaten och avlågsoade sig ut
ur berget samt slog porten igen och la en stor
bom före. Innan det gick därifrån, gjorde hon genom
förtrouning berget så hårt, att Torkei icke skulle komma

ut. Sedan tog trollen vigen till "Tullbjer", där det annu
bor, ty ingen har sett det gå därifrån.

Någon tid härefter kom Tor förbi Romeliktent.
Han hörde, att någon dundra och slag larm inne i bergiet,
och frågade, vem som var där. "Det är Torkel," fick han till
svar; "trollspigan har låst mig inne." Tor blev arg och slog
och dundra, så det gnistrade efter det, men utelag slag
blev på det hårda bergiet. Då gav han sig till att ösa
vallen vatten på det i den tron att blöta upp det, men
det var det samma som eld vänen på gården. Vännen
blod skögivt bort sanden, som samlade sig på ^{en slag} ytan,
där byn Sandby uppstod, och det myckna vännen bildade
Silsåkra sjön och Tombsjöns.

Tor för sedan ålsta att söka upp trollen, som
bosatt sig i "Tullbjer". Han slog larm västansid, men
ingen svarade. Då slog han ^{en del} vännen genom Vasselberges-
skaret och en del upp mot Glemminge. Både vännen som
flöt samman ovan om "Tullbjer". Tor trodde, att trollen
skulle bli förskräckt, liksom han blev, när han gav sig
i "slang" med jättarna, och komma fram att hämta vännen,
och då skulle dock få plocka för det Torkel blivit inne-
låst i Romeliktent. Men trollen ville icke komma fram
efter något vatten, och Tor måste begiva sig istad till
en annan ort.

Sista gången, "Tullbjerstrollen" visar sig, var för
ett brudfölje, som reste från Hammars by till Kabusa
kyrka för att vigas. Då brudkaren kom till "Tullbjer", stod
trollen utanför och loppa sin påls. När det så följde,
slängde det en "loga" efter personerna, så att dessa
knappast kunde se händerna framför ögonen. De körde
vilse nedåt Kabusa sand och kommo icke till kyrkan
förrän följande dag.

Om efterkastarna kan man få höra "Nomme" komma
från nordost och slanna över "Tullbjer", då hans hundar
giva skall. Han säger då efter trollspigan från Rome-
lisktent.

sestad
Lund
1929

Bortbyting

4. Om Slummapågen.

Om "Lupin på Vallen" är förel berättat. I den
 backe, där hans borg låg, bodde troll i forna dagar.
 Dessa (kunde ej förstå sitt släkte, sedan de blivit berömda
 Ljängley horn och pipa, och de) började bli gamla och sköp-
 liga. Men de ägde en makt; de kunde byta bort sina troll-
 ungar mot kristna människors barn vid oberäkneliga tillfällen,
 innan barnet blivit döpt. Den lämnar trollungen benämndes
 "förföring". En sådan var "Slummapågen". Om honom hade "Förföring"
 N:o 1:3 N:o 1:3 N:o 1:3 en berättelse att uttala.

De gamle knekter ~~en~~, ännu för lång tid tillbaka
 bodde i Gråvarps by i Fosterups socken ett ungt ättling Fosterups socken.
 par, goda och kristliga människor. De levde i god
 samföra med alla, som de kommo i beröring med, be-
 talde gärna sina utskyldes till präst och tånsman, och
 därför voro de också avhållna av alla. Men de hade
 en sorg: de hade intet barn.

Så spordes det en dag, att de fått en liten flicka.
 Glädjen i familjen var stor, och intet sparades, för att
 hon skulle ha det så godt, som det sled i mänsklig
 åskick att åstadkomma. Två år förfloto i glädje. Men
 så en dag blev den lille sjuk tillamändt av en hals-
 sjukdom och dog.

Tals ^{berättelse} om härefter spordes det, att en gosse var
 född i det sorgbuds hemmet. Nu skulle det bli ett
 barnst, som skulle låta lala om sin vida omkring.
 Fadern reste till Uppsala att göra uppköp till barnst-
 gillet, och modern såg hemma och vakade öfver sitt
 barn. Plötsligt började en av korna att rama mycket
 ut i mässed. Kvinnan, som hörd till dem, vilka
 vaka både ute och inne, skyndade ut att se
 efter, vad som stod på i Ro-ladugården och lämnade
 den lille ensam. Detta tillfälle passade trolsen i
 "Vallen" på, att bortlyfta ett av sina barn mot

den lilla i vaggan. Till det yttre syntes ingen skinnad på "försbytingen" och det bodroövar barnet, varför bedrögligt upptäcktes försi efteråt.

Eftersom ären gingo utvecklade sig abnormiteterna mer och mer. Huvudet växte till en ofantlig storlek, under det kroppen blev utvecklade. Försi vid 4 års ålder kunde detta barn lätt själv lyfta sin huvud från kudden och vid 12 år med möda släpa sig fram i stugan. Dess näringskanal utmynnade vid naveln. Därför var han alltid klätt i en kott med B. K. "slom". Härav fick han ^{det} benämningen "Slommepojken".

^{Gfsson} Han var en godmodig person, som aldrig gjorde någon förtjänst, men han kunde inte göra någon skinnad på mitt och det i fråga om ~~en~~ glänsande föremål. Därför var det nödvändigt, att folk hade sådana saker under gömda, när han kom tillhand. Men märkte hans auktoritet även av den vidriga lukten, han spred omkring sig. "Nu kommer 'slommepojken', kan jag lukta", var ett allmänt ~~uttryck~~ uttryck bland befolkningen i orten.

Enligt berättelsen om honom skulle han blivit mycket gammal. Under hans sista år ville ingen "lysas" honom på grund av hans smuttkighet. Därför tog han sig nästsvorlas i "Klyvasteu". Här fann personer honom en dag liggande död.

Anders Larsson berättar

1. Om N² 1/2 Nies som Lakare.

1) Bakar djur.

En häst.

En morgon blev jag sänd av min far till en granna i ett ärende. När jag kom dit, var hans häst sjuk. Gulben Nies var efterskickad, och han följande till stallet på samma gång, jag kom dit. Han såg genast,

en hästen var "förgjord". "Det hade den ^{de} katlerkonan
 gjort, som besökte stallet i går och icke fick så mycket,
 hon begärde", påstod Nils. "Tänken efter ho det var och
 sägen sedan, om det intet är, som jag säger! När y
 ledde ut hästen i morse till att vattna honom, så
 var det liksom det blåste håfligt till. Då flög en hop
 "smylsje" upp i luften, och bland detta fanns en "hönstjäder".
 Denna flög hän över hästen, när han drack vatten. Där Hästsjin
 med var det gjort, så nu har hästen "hönstjäder". Men - "hönstjäder"
 det är intet farligt, när man botar det genast, och
 nu skola vi laga i lag med honom med delsamhet."

På gården gick en häns och skrockar. "Låt
 oss laga hit häns!" sade Nils. Den blev först lagad
 och frambrun till Nils. Den var lassar sin vänstra
 strumpland. Med den ena änden av bandet band han
 hänsens vingar, med den andra fötterna, och med på
 bandet slog han många konstiga knutar under
 mummel av otydliga ord och besynnerliga rörelser.
 Nu voro alla förelärelser gjorda och ceremonien
 började.

Ägaren av hästen befäddes att stå sig fram
 för hästen och hålla i grimman med båda händer-
 na. Nils intog sin ställning på hästens högra
 sida och jag tillade att hålla mig vid den vänstra.
 Nils räckte mig häns framom hästens bogar, och jag
 lämnade den tillbaka under buken på honom frambenen,
 det gulben mottog den. Sedan lämnade han mig häns
 över manteln, där jag mottog den, varefter jag lämnade
 honom häns under buken vid ljumsken. Nu vände
 gulben Nils ^{honom} upp och ned och lät henne rida hästen
 i ena ljumsken. Denne blev rädd, sprang till mot
 krubban och räckte sedan tillbaka med sidan sedan
 hast och kraft, att hästens ägare släppte faget i
 grimman, och grinskaftes bort. Hästen rusade ut genom
 dorren, sprang i vivaste fart ut på åkern, lyfte på
 svansen och blåste flera frimpeblåsar, så att "puckningen"
 virvlade omkring. Sedan han fortsatt att springa en stund,

sterovände han till gård. Efter en halvtimme gick han och dricka ur vattenkoen och dörflet in i spittan och åt klövar.

Andra tiden hade Nils lossat honom från strumpbandet och bundit detta om benet igen. Han tog sedan en "Kopof" och bröt upp en sten på "killed" vid dörren och där det en liten påse, som innehöll saket med överordning kraft att utslänga och slaga trocieri från detta käftstae.

En ko.

Vid ett annat tillfälle var en ko sjuk på ett ställe, och genast sändes bud efter gulben Nils. Hon hade stora, röda ögon och svullen mule. Från denna drogs jämt inkdom, sälliv, under det hon med tungan borrade in den ena näsborran, än den andra. Hon stände fram så den ena foten och så den andra och slickade sig mellan klövarna, så att sar uppskav. Dessutom var hon styv i ryggen och svans.

Nils kom. Han tyckte det sjuka djuret. Därpå yttrade han: "Sjukdomen är inte farlig, ty den är icke så gammal, men försiktighet är av nöden. Hon har 'solskott' Sjukdomen uppkommer därigenom, att solstrålarna träffa djuret i sidan, när det vattnas i solnedgången. Sådant måste undvikas framför allt." Sedan följde en lång rad med råd och förmaningar till varsam behandling under framtiden. Därpå gick Nils till Kons botande.

Gulben begärde och erhöi en tjärpuls, som innehöll grön tjära. Han dappade en trästicka i tjäran och bestroth dermed Kons mule och näsborrar, vilket fortsattes, så länge hon slickade bort tjäran. Sedan klämmande han Kons klövar på samma sätt. När detta var gjort, tog gulben ur sin ficka en rakkniv och avskorade håren på nosvansen på ett omkring 10 cm. långt stycke och uppsamlade dem noga. På en linne-lapp utbredd han ett pulver, som bestod av 9 slags olika ämnen, däribland kamfer, dyvelstrick, kivi, arsenik och "dönsten". Med rakkniven skar han på det avskorade stället

en 5 cm. lång skära så pass djup, att några blodroppar fram sipprar. Dessa uppsamlade han på pulvret och betredder därav en klibbig salva. Denna utbreddes han på tinnelappen, som ^{han} fastband Kring såret med egendomliga trauknutar och övermetsade med tjära. De avrakade håren jämte en del andra saker - däribland flyggrön - lade han på en tertaurik med torvglödet och rökar honom.

Efter ett par timmar hade salivflytningen upphört, andra dagen var styphalen borta och på fjärde dagen var hon fullt frisk.

2) Balar människor.

Juemenhet.

N:o 1^s Nis var även anlitad som läkare mot sjukdomar bland människor. För alla sjuka hade han råd och "meklamenter". Varje sjuk, som han blev kallad till, gav han först med högra handens utryckta en magnetisk korsstrykning över hjärna, paror och bröst, och sedan talade han till den kappströms och kappets ord.

Sjukdomarna på gubbens tid benämndes i juemenhet för "Kyllen" (frossa). Den uppstod av honom i 3 skedror: var-trojé-dags, var-annan-dags och var-dags, vilka påkommo med 9 dagars mellanrum. Var trojé-dags-frossa började alltid först, och den var lättast att bota; men fick den först på obotad, övergick den efter 9 dagar till var-annan-dags-frossa och sedan efter ytterligare 9 dagar till var-dags-frossa, som slutade med bröstsjuka och blodhosta. Då kunde Nis inte hjälpa, utan den sjuke fick lida av och dö.

Gubbens botimor till "Kyllen" voro enkla.

För kvinnfolk och barn ordnar han mot var tredje-
dags-frossa $\frac{2}{3}$ morotssaft och $\frac{1}{3}$ honung, varav de skulle
intaga en matsked var annan timme. Dubbel så
mycket skulle de intaga, då frossan bröt på och genast
gå till sängs, väl insvepta i dynor, för att komma i bötbe-
ning. Vanligen var den sjuke återställd efter 2 sådana
behandlingar.

För manfolk ordinerar Nils samma mängd saft av
morot och honung, men i stället för dubbelsåsen skulle
intagas en glögg, tillagad av $\frac{1}{3}$ liter brännvin och 50 gram
socker uti ett glaserat kerfot, så varm som möjligt. Därpå
skulle den sjuke föreläggas en sprängmorsch på 10 minuter,
för att komma i bötning och sedan lägga sig i en varm
bädd. Det dröjde intet länge förrän den sjuke sov en lugn
och orörkviskande sömn. Två eller 3 sådana svitkurer
voro tillräckliga i de flesta fall. Endast om personen hörd
sin vane-drinkarna behövdes flera, men det var ändå icke
säkert, att en varaktig förbättring inträdde.

Det enskilda fallet.

En familj blevo en man och två barn hestigt
sjuka. Mannen var mest angripen. Han yrade och rasade,
så att 3 karlar måste tillkallas för att hindra honom att
göra sig själva eller andra någon skada.

Gubben Nils blev efterskickad. Han kom lysst och
sakta som alltid. Ingen i slagen märkte hans ankomst,
men den sjuke, som hade alla sinnen spända till det
yttersta, ropade, innan Nils kommande grova eder: "Nu kommer
den lille gamle ---, men jag ska krossa honom." Den
gamle gick sakta fram till den sjuke, fäste med sin
vänstra hand om hans högra handled och med sin
högra hand avvisade strök han 3 gånger ett kors på
den sjukas hjässa, pannan och bröstet. Sedan blev han
stående några minuter och betraktade den sjuke. Därpå
sade han till de närstående, som höro den yrande: "Nu kunnen
I släppa honom, för ^{han} blir nog i bädden stilla en tid." Karlarna

släppte sina lag, och den sjuke förhöv sig lugn.
 "Tagen nu hit brännvin och ~~ett~~ stop mjölk!"
 befauv Nils. Sedan detta sked, räckte han en storsup
 åt den sjuke att utaga. Denne vägrar under före-
 vinning, att det var gift. Men Nils svar kort och
 bestämt: "Du skall!" Strax kom den sjuke glaset.
 Derpå bjöd Nils en sup på varje kart i slagan och
~~liu~~^{sedan} ~~test~~ ännu en sup åt den sjuke. Tin sist befauv
 han honom att dricka av mjölken. Då han druckit
 av denna ett par gånger, började han kräka. Fort
 kom maginchauci och sedan blodblausat sleur.

Under tiden har även barnen fått mjölk
 att dricka, och även de voro i fara med att kräka.

Efter en halv timmes förlopp avstannade
 kräkningarna och de sjuka insomnade.

"Nu känner I se", svar gubben Nils, "hur det går,
 när färdigdom och egenlyta göra sällskap. Vad skulle
 han med 'trouggäddan'! Har jag entel kommit, som jag
 kom, hade han entel test liu kväs. Sen efter, hur det
 kommer att gå! Sover han i en timme, blir han
 sjuk länge; sover han i 4 timmar, går det ont
 över på ett par dagar. Men låt honom entel äta,
 när han vaknar, för då dör han, innan tre dagar
 bli gånna!"

Den sjuke sov i 10 timmar, och 2 dagar
 därefter gick han frisk och sand liu liu vauliga
 arbeta igen.

Några dagar efter denna händelse kom
 gubben Nils, sin vana dragen, på besök hos min
 far. Jag passade då på tillfället och frågade honom,
 vad han menade med "trouggäddan."

"Jo du", svarar han, "det är ett gammalt ut-
 tryck, deligt, uselt eller skämt. I är är det bra
 kort, som vi veta, och I haven nog sett, att i gr-
 varna ligga döda eller halv döda gäddor. På söndags
 av dessa finnas stora hä, i vilka sitta iglar, sniglar
 och alla sorters kryp. Det är ju tydligt, att sådant

kön ej kan vara bra att äta. Det är ju förgiftat. När jag kom
hem dagen till den sjukas hus, såg jag utantill därinne
fiskben och krossar av en gädda. Då tänkte jag genast
till, hur det var, och det visade sig, att mina tankar
voro riktiga. Mannen och de två barnen har ätit av
den sura gäddan och blevo sjuka, ^{och förgiftade} men hustrun och de
två barnen, som icke förtärt något av denna föda, slapp
undan. Därför säger jag det, att ibland går egenheten
bakåt. Hur de sjuka icke fann mjölk att dricka, så hade det
varit deras sista måltid. Det är jag säker på."

"Ja", fortsatte Nils, "det är bra kort, som jag nämnde.
När det nu blev på eftermiddag, då det började regna, så skolan
Tju se, att det uppstod en vitgrå tjocka över Hammars
korsmassar. Den blev omkring en alm i tjocklek. Kommer
då fort att stora regn, så det blev ett kvartal djupt med
vatten, ^{vad} så skolan Tju se "marelden". Synes den 3 kvinnor
i rad i "mickes ny", ligger pojkar och dringar och sjunga
om varen. Själva har jag ofta sett "marelden"."

2. Om scenen av "marelden."

En dag kom gubben Nils igen till min föreläsning.
Sedan han pratat en stund om lite av varje,
sporde han mig: "Säg du marelden i går kväll?" - "Nej,"
svarar jag. "Jaså kom till mig i morgon kväll", uppmanar
han, "så skola vi gå ut att se på den!"

Jag gick dit om kvällen i god tid. Gubben såg i sin
sluga och laste med hög röst aftonbonen i sin psalmbok.
Jag hälsade "god kväll", men gubben fortsatte att läsa utän
att besvara min hälsning. Först sedan han läst avtonbonen
sin slut och döpa en psalm, svarar han: "God kväll igen.
Man skan ej låta störa sig i sina andaktslandet, ty då
går det så, att aldrig någon lid blir övert till bonen.

Nu skola vi strax gå ut i massorna och se på "mar-
elden", men gå efter mig och säg ingenting, ty då
kan du lätt bliva sjuk."

Gulbecken gjorde sina förberedelser till vandringen. Han tog av sig "krivi" och "brötlapp", vände den senare om, så att innersidan blev utvänd, tog plattan på sig igen samt band en lång yllehalsduk om hals och huvud. Endast ögonen voro obetäckta. Så sade han, att vi skulle gå omkring så, att vi fingo vinden på ryggen, när vi gingo till graven, där mardom lyste, ty det var livsfarligt att andas den luften.

En starkt aftonvind blåste och såte vätnes i en låg rörelse. Redan på avstånd syntes ett fosforskimmer, som syntes starkare och svagare efter vätnes rörelser. Jag vågar ej säga något, men obemärkt bakom gulbecken lyste jag en gammal "fyrlusna" med vatten. När jag kom hem, stände jag den i drängkammarsfönstret. Följande dag syntes ingenting i detta vatten. Jag kände ut några ^{vågar} droppar på en glasskiva. För några ögonblick såg jag små, grå, röda punkter röra sig. Troviken var det dessa, som orsakade fosforskenset. Följande afton ^{och aftonen därpå} lyste skenset ur "fyrlusna". Gulbecken hade varit; tre kvävar ² rad syntes det, men sedan icke mera.

3. Om fördrivandet av engeliska sjukhus.

Tyge

1) Om "ohypen" (raitor och mäs) rymsmer i stora flockar, så har man snart att vänta "färgsjukan" (Smittsam sjukdom).

2) Om barn "busa" under leken, betyder detta, att sjukdomen utbryter i familjen inom 3 dagar, och står man under barnen i leken, kan sjukdomen bli långvarig och t. o. m. orsaka dödsfall, men hindras man dem att fortsätta sin lek, blir sjukdomen snart övergående.

3) Om barn under leken "rygga", säges det, att de flygga far och mor i gravem.

4) Om barn suga på fingrarna, avbita naglarna eller gräva med fingrarna i lerväggar och äta detta, så är detta tecken till begynnande "svingelsjukan" (krivst) och

skäveri" (engelska sjuken). Gubben Nils menade, att denna sjukdom var
lång botad i början. Medan skulle släpa barnet i dörrkarmen
här en öppnad dörr och med en ullgarnstråd uppstå
dess höjd, och på tråden slå en knut som märke för
höjden. Därefter skulle barnet fås tråden med båda hän-
derna utstrickta. Om höjd och famnvidd motsvarade var-
andra i längd, förelåg ingen fara, men fåtads i famn-
vidden 5 cm & cm., kunde man frukta för, att barnets ryggy
komme att sönderbrytas.

Denna mätning skulle föreläggas 3 gånger om torsdagen
efter varandra två morgon, middag och kväll. Dessutom
skulle man hos snickaren förskaffad sig järnfilspar
av 9 olika järnverktyg och blanda denna med krossat
suckert
med honung samt låta barnet av denna blandning
intaga en dosis varje morgon i 9 dagar. Dessutom
skulle man liksom barnet att vara i flitig rörelse, så
att det icke fick tillfälle att suga på fingrarna eller
gräva i väggarna.

4. Om hur man gick till himla.

Gubben Nils och min far, som också var född
i St. Herrestad, ha berättat mig, att i nämnda by och i
byarnas väster ut brukas drängar och pigor gå till
himmel
himmel under hösttjänningen. Om morgonen vid resan till
stalletsingen tog varje dräng med sig 1 1/2 meter lång "himla-
stake". Då middagsmåltiden var hälen, beredd arbetarna sig
att gå till himla. Himlustorarnas nedsattes på ången med
i en rad med omkring 1 m² mellanrum; tröja knäp-
tes vid tröja till en räckla, som upphängdes på
storarna och bildade ett slags tronhimmel; härunder
läggs en huvudkudde av nystaget hö; varje staller-
karl hade sig under denna valv att taga en välbekvärlig
middagsvila. Även pigorna tog tillredde sig en "himmel"
med lindhjälp av råsvor, höljungar och förtkläden. Genom
värmens ovanifrån och fuktiga fuktigen från ~~den~~ det nystagna

höet uppstod en behaglig svalka, och det dröjde
 icke länge, förrän de första arbetarna sögo en
 vidsträckt sömn.

Min far har på arrende en mindre hem-
 man, som ligger vid Hedvigskas gård. Jordens bestånd
 består av torvjord och gränsar i sydväst till
 Hammars bys ågor. Far var en ibland den tidens
 inpräntade hoverislavar, för vilka 30 graders värme
 eller 20 graders kyla icke hade någon skadlig in-
 verkan. Allt arbete skulle utföras på bestämt tid,
 det var en given regel. Middagsrasten var 1
 timme från kl. 12 till 1. Men denna regel utan undantag.

I juli månad 1872 uppskuro vi torv å vår
 arrendors egendom. Dagen var tryckande varm.
 Far beslöt att gå från den vanliga regeln om
 middagsvilan. "Det är så varm i dag. pojkar, Vi
 gå till himla till kl. 3." Det var en fröjd för oss.
 I hast nedtrycktes spudar och skuffat i jorden,
 plagg knäpptes i hopp och breddes ut över skuffen,
 hö samlades till kuddar och ~~läggs~~ ^{snart föres} ~~läggs~~ vi alla 3
 i djup sömn. Far vaknar först. Med ovanlig
 mildhet i röst väckte han mig och min broder
 med tillräckelsen: "Upp med er, pojkar! Ejist kommer
 mor med meraffonsmaten till oss, innan vi på mid-
 dagssovnen gniden ur ågonen!" Vi kommo snart
 på fötterna och började vårt arbete. Min broder
 red i "torraplydren" och jag kastade vänen på
 den ur torvgraven.

Jag var knäppi nedkommen i torvgraven,
 förrän jag hörd en prassel, liknande det, som
 uppkommer, när vinden far onellan torra väsorn.
 Då jag såg upp, syntes något, som liknade en
 vit, gristränt dimma. Den närmar sig mer och
 mer och dröj mot nödvändigt. Snart voro ^{vi} liksom
 inbäddade i en levande sky av fljvvingar. De
 undvika flögo omkring 1½ m. från jordytan efter
 och vid sidan om varandra så nära som möjligt.

Öm detta fyrvingevan flögs flera andra med omkring
20 em. mellanrum. Svärmens bredd och tjocklek kunde
jag icke beröma, ty på 2 hela timmar sågo vi intet
annat än ~~fyrvingar~~^{latche} fyrvingar. Jag kuckade några skopor
vatten bland dem, och med det nedfallne vätnet
följde ~~följde~~ tusentals fyrvingar, som bildade på vänen-
ytan en gnistrande lätke.

5. Om sån ad förvisa råttor.

vatten.

När man första kvällen hör grodorna kväka, är
det tid ad förvisa råttor och möss ur huset. Det ligger
säkert.

Den person, som först hör grodorna kväka, stäver
sig utanför husets tröskeldörr och kallar ägaren innanför.
Den förr ropar: "Nu korra förna!" - Den andre svarar:
"Ryttor ä' mus ad vara hus!" - "Här sto' vi gärna ad dem?"
- "Tiu N. N." - Om man är tidigt uppe det ärets Kalborgs-
morgon, kan man få se skaror av råttor och möss vandra
ut, de blivit förvisade, och ägaren av stället blir dem
icke kvä, förrän han under någon besvärjelseformel
kan sända dem tiu annat ställe.

Även andra tider på året kunna råttor och möss vara
ute på vandring. Morfar har berättat, ad. han vid flera
tillfällen sett sådana skaror. Min far berättar en gång
ad han i mars månad 1850 stod i följe med 7 skjutsar
till "Fylan" ad hämta (bränne). När de kommo uppom
Ullstorpbacken, sågo de en mörk fläck, som drog sig
från nordost till sydväst. Det var vid 3-tiden på
morgonen och klart månsken. Den mörka fläcken hade
natt fram till vägen. Hästarna slannar och väge ej
gå fram. Då de resour sågo närmare efter, märkte
de, ad fläcken utgjordes av flera tusen möss, som
lägo fram i den angivna riktningen. Hästarna drovs
på, och många av djuren dödade under hästarnas hoar
och vagnarnas hjul, men de övriga fortsäte sin vandring
uten ad ändra riktning. Dessa möss voro naturligtvis "Sunda",
som man trodde på den tiden.

ut på bete på dei trostkarriyarna iku skulle kunna bort-
läga det fövita grässmörret med sine "signeriet."

8) När pilträyngenas knoppar äro stora som mus-
öron, är det tid äi så hävre, och när träyngena äro gula,
skan tronet nedmyllas. Vanligen såddes ~~rag~~ mellan
"Morsmäss" (8 sept) och "Korsmäss" (den ~~14 sept~~ 14 sept)

9) Lincet såddes sist antingen St Eriks dag den
18 eller Karolinsdagen den 20 maj, men iku den 19 - Potentia,
dy då blev det kort och lövijd. Mannen sådde och
hans hustru gick omkring 3 steg före och lika mycket till
höger för att med fötterna märka för sådestasket.
För varje steg, hustrun dog, skulle hon säga: "Lite
djvckare och lite längre!" - en mening till mannen att
iuke spara på utsädet och en önskan att få långt och
fint lin.

7. Om gamla uttryck.

1) "Änäs äij för böjserkän!" Tia höstöttern under
regniga somrar fingo drängarna ofta vada i vatten på
den sankt ången. Pijorna gingo bakfötter att uppsakta
gräset och utlevera det på torra platser. Vanligen hade
drängarna med sig en skjorta och ett par byxor i reserv, som
de tog på sig, när dagsarbetet var slut, men någon dräng
underlätt att så göra och gick till i paradisdrakt under ar-
betet. Detta ansågs sämre för pijorna, varför en sådan arbeten
äidandes att stap brännvin i byskat.

2) "Du fick sig en bra Kasjätt" sades om den, som
blev lagrot för borgensförbindelse.

3) "Det går rent i hummerdus" brukar de gamla säga,
när något rörd sig mycket fort.

4) "Jag skan ge dig en minnespeny" är ett uttryck
från äldre tid. Husbonden förvarar i hemlingssängen en
minnesstav, på vilken olika märken till är och dag för märk-
vörda händelser inom familjen vord in ~~skurna~~ ^{skurna}. När husbonden
var gammal, så äi han ej kunde översaka skötseln av
gårdens yttre göromål, anförtrodd han detta åt en äldre

dräng genom en enkel ceremoni. När drängen in
 morgon gick från frukostbordet, passade husbonden på,
 under det han låg i himlingsbängen, att med sin
 minnersta giva drängen en slag över ryggen
 med ordet: "Jag skall ge dig en minnesbänk." - "Gör
 du det?" frågar drängen. - "Ja, det gör jag," svarar
 denne. - Detta skedd i de örniga tjänarens närvaro,
 och nu visste de, att drängens befäringar voro
 likvärdiga med husbondens. Efter detta lätelade
 husbond och dräng varandra med ordet du.